

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:		Felolós szerkesztő:	Főmunkatárs:	Hirdetések legutányosabban, árszabály szerint.
Egész évre	8 kor.	BÉREZ GYULA	BÁNEI JÁNOS	Lapunk számára hirdetések — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda fogad el.
Fél évre	4 »	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.	A lap szemléi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címzve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.	
Negyed évre	2 »			

Utak befásítása.

A »Felvidéki Híradó« multkori száma utaink befásítására hívta fel az illetékes körök figyelmét. Tette pedig azért, mivel utaink a közlekedés határozottan életveszélylyel jár a téli hófúvások ideje alatt, míg különben elegendő magukon tapasztalhattak a közel multban, kik órákhosszat kóboroltak árkon-bokron keresztül, ezer aggodalom között bukdácsolva hóviharban, retentő hidegben, kivéve a megfagyás és a nyaktörés veszélyének egyaránt. Joggal mondhatta tehát a »Felvidéki Híradó«, hogy utaink befásítását az élet és vagyonbiztonság követeli meg.

Nézzük azonban az érem másik oldalát! Utaink jelenleg teljesen improduktív területek, az a kis fű, mi az árok parton nő, nem jöhet számításba. De hol az utak be vannak lásítva, ott ez a terület nem terméketlen, sőt sokszor jelentékeny összeggel járul az úttest költségeinek fedezéséhez ez a terület maga.

Élőáll ez az eset ott, hol az utak mellékén gyümölcsfák vannak ültetve. A gyümölcsfákat nagyságuk szerint egymástól 10—20 mnyi távolságban ültetik ki. Kilométerenkint tehát az út két oldalán 100—200 gyümölcsfa fér el. Hol a gyümölcsstenyésztesnek kedvez az éghajlat és hol a lakosság maga is el van látva gyümölccsel, az út melletti fákra tehát nem szorul, ily helyeken a gyümölcsöt fáján szokták eladni s átlagosan 3—4 kornyij jövedelmet érnek el minden fa után. Ez pedig kilométerenkint 300—800 kornyij összegnek felel meg.

Jól tudom, hogy viszonyaink között ily jövedelem előállítása még egy emberöltő múlva is még lehetetlen lesz. Hogy az útmenti fákon a gyümölcs megmaradjon, annak első feltétele az, hogy a lakosság is el legyen látva gyümölccsel. Az utak befásítása mellett tehát egyúttal a megye gazdái között is elegendő facsemetét kellene kiosztani, e kellőnek egymással lépést kellene tartania. Ez a körülmény pedig hiábavalóvá tenné a földművelésügyi miniszterium minden támogatását, a miről a »Felvidéki Híradó« szintén említést tett. Mert bármennyi csemetét is ültetnénk ki az utak

mellé, addig, míg maga a nép a gyümölcsfa tenyésztésével nem foglalkozik, utaink realis eredményt, gyümölcsöt előállítani nem fogunk. Az egész megye számára pedig a földművelésügyi miniszterium csemetéket nem ad, nem is adhat.

Ha a mezőrendőri törvénynek a faiskolák felállítására vonatkozó rendelete meggyenkben már végre lenne hajtva, jelenleg körülbelül 25 kat. holdnyi területen évi 30—35.000 drb. kiültetésre alkalmas gyümölcsfa állhatna rendelkezésünkre. De ha tekintetbe vesszük közsegeink kicsiny és szegény voltát, legalább a gazdasági ismétlő iskolákat lássuk el kellő és bekerített területtel. Turócmezyében jelenleg 18 ily ismétlő iskola van, ha csak ezek egyedül lennének megfelelő területtel ellátva, ezek is előállíthatnak egy év alatt annyi facsemetét, a mennyi az összes törvényhatósági utak befásítására szükséges lenne.

Ily faiskolák támogatása a földművelésügyi miniszterium részéről biztos. Éghajlatunknak megfelelő anyafák, vadonczok, oltó galyak stb. ingyenes kiutalása simán menne, de a megfelelő terület átadására legalább a gazdagabb közsegeket a saját érdekükben kényszeríteni kellene.

Mezyenkben gyümölcsfa alig van, pedig kellene, hogy legyen, ha kevesebb értékű gyümölcsöt is tudnánk előállítani, a gyümölcs bármilyen, mégis javítja a nép táplálkozását, a gyümölcs élvezete csökkenti a pálinka fogyasztást, a gyümölcsfa tenyésztése úgy anyagi, mint erkölcsi haszonnal jár.

Az utak befásítása mellett önkénytelenül is felvettem a községi faiskolák kérdését, de a kettő egymással szorosan összefügg. Mindkét kérdés megoldása égetően sürget, mentől hamarabb kezdünk megoldásukhoz, annál jobb.

B. o.

Tót nemzetiségi kiadványok terjesztésére vajmi gyakran vállalkoznak egyes felekezeti lelkesek s tanítók, részint kolportör jutalek fejében, részint merő nemzeti-gis hajszából, avagy mindkét czélzattól egyaránt. Ezekre vonatkozólag érdekes döntést történt közelebb, a mely felvidéki társadalmunkat amál is inkább éríntheti, minél többször kapnak lelkeszeink, felekezeti tanítóink s mások

egy-egy csomag tót nemzetiségi kiadványt terjesztés céljából és azzal az ártatlannak látszó okadattal, hogy a tót ajku népek szórakoztató olvasmányt nyújtanak, jobb ügyhöz méltó buzgalommal iparkodnak túladni a kapott kiadványokon és propagandát csinálni a tót túlzők ilyen tüzkerdő s egyéb tőrkeveinek.

A döntésre ugyanis az szolgált alkalomul, hogy Micsotk, Izák s Simonovics Miaván ily kiadványok terjesztéséért fíjlenetvén, az illetékes szolgabíró s utána az alispáni hivatal által meg nem engedett házálás címén egyenkint 200 korona pénzbüntetésre ítéltettek. Közvetett főlebbezésre a belligyi miniszterium egyvetésre a kereskedelmi miniszteriummal az ítéletet föloldotta oly megokollással, melynek alapján azután a szolgabíró s a főnevezettek engedély nélkül folytatott könyvárusítás címén egyenkint 100 korona pénzbírással sújtotta, még pedig az 1848. évi XVIII. t. cz. 42. §-a értelmében az 1884. évi XVII. t. cz. 156. §-a alapján.

Ebből tehát mindenki tudomásul veheti azt, hogy a törvény tilalmazza a hatósági engedély nélkül folytatott könyvárusítást, pedig hányan akadtak itt a Felvidéken lelkesek, tanítók, falusi bírók, szatócsok, a kik valóságos kolportárs-tüzkerdőt folytattak s folytatnak most is a nemzeti-gis irányzatok kiadványok túlzottan eladásával. Ezekkel a közigazgatási hatóságoknak kell leszámlolniuk.

Mi csak azért említtük föl ezt a tanulságos esetet, hogy felvidéki társadalmunkat tájékoztassuk a tényállásról, egyben pedig fíjlihujuk figyelmét azokra a tót nyelven írt kiadványokra, melyek a kormány támogatásával látnak napvilágot és a melyek sokkal inkább képesek a tót ajku nép lelket-szívet művelni, szórakoztatni, hasznos ismeretekkel saját magának s a hazának javára nevesbíten, mint azok a tendenciózus nemzeti-gis írkárok, melyeknek egyedüli célja az tüzkeredés és a konkoly-líntés.

A magyarság voszedelme. Az „Egyetértés” című napilap e hó 21-iki számában ráutalván azon jelenségre, hogy az erdélyi oláhság — az utóbbi népszámlálás tanúsága szerint — a magyarság rovására szaporodik, vagyis, hogy számos magyar család eloláhosodik, Kossuth Lajosnak egyik leveléből kimutatja, hogy „a faji önérték elzúllt a családi élet s a tüzely körül uralkodó szellemen találja fölést. Ha a gyermek az anyától és apától nem tanulja a magyarságot, nyelven és érzésben: az iskolában ugyan hiába oktadják erre. A kultúra terjesztése is szükséges, de magában nem elegendő. — Egy nagyolktu alapítvány szemlémében tettek is kísérletet a magyarok és oláhok által vegyesen lakott erdélyi vidékeken a családi tüzely magyarsításra körül. Jutalmazták azokat az oláhokat — hajdanokat vagy legényeket — kik magyar családba házastottak. Ennek okvetlenül voltak is eredményei. De ezzel az okos kísérlettel fellagytak. Az alapítvány rátereltek a kulturmisszió tereire. Sikeresen magyarul oktató oláh tanítókat jutal-

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCZÁJA.

Emlék.

Hallom az erdőnek rejtelmes meséjét,
A sötét fenyőknek hallgatag beszédét.

Hallom a patakának altató zúgását,
Párja után sűrű vadgalamb búgását.

Pásztor furulyája a fülemben csendül,
Mind a hét szemembe egy-egy könyesépp veszdül.

Könyre könyű omol, elvásvítja arcom . . .
És én mindig egyre-egyre csak azt hallom.

Mult és jelen.

Eddig, ha sirtam, forró könyvűim
Éjhajad sötét fonatára hulltak,
Te mosolyogtál, forró csókjaidal,
Rám sugárt borítva bocsájítottál útnak.

Most, hogy egyedül, úttan bolyongok,
S megered fájóm, égő szemem könyje;
Arvaságomban — a kietlen pusztán —
Némán hullatgatom a forró füvényre.

Herczegh Jenő.

Márczius 15-dike.

Justh Ferencz orsz. képviselő beszéde a znióváraljai „Magyar Olvasókör” által rendezett ünnepi összejövetelen.

Mélyen tisztelt hazafias közönség!

Az agg kor irigyelni szokta az ifjúságot, mert a természet rendje szerint is ez az élet és a jövő, mert az önfentartási ösztön feladatai, az élet küzdelmei sokkal több fájós sebet ütnek, mintsem szeliden ringatnak és sokkalta több keserű eszlódst okoznak, mintsem vágyaink teljesülését meghoznák és ezelnék közepette sokkalta több a legyőzötök, mint a győzelem: mégis a természet örök törvénye és a gondviselés büles intézkedése folytán erre készített azt.

Én pedig, ha visszagondolok, nem is olyan régi, mert csak 53 esztendő előtti időre, kész volnék irigyelni az agg kort, a melynek egy része az alig elmult száznadnak girázói harezait végig küzdhetette, más része pedig oly szerencsés helyzetben volt, hogy szem- és fíjlanjta lehetett a lelket fülemlék, világot megrendített és a magasztosság netovábbjaként a történelem és a hagyomány által egyaránt megöröztűt eseményeknek.

Szívesen lemondanék a jövőről, a mely bár titokzatos, a koromra való tekintettel tán még elég hosszúra nyúlhat, ha élő tanjia lehettem volna a legnemesebb eszmék: a szabadság, egyenlőség és testvériség első proklamálásának, ha lehettem volna az igaz hazafiság oltárára, a középkor öntudatlan vétkei miatt áldozatomat, ha karddal kezemben küzdhettem volna hazám szabad-

ságáért, vagy ha legalább hallhatnam volna a harezai riadóit, a mely szabadságotól lelkesített hadakat prűszkölő paripákon vitt a győzelemre, az igaz ügy diadalára.

Igaz, hogy korom megóvott a szabadságharc leveletése után bekövetkezett szomorú időnek eseményeitől, de vesztéségtünk abban is pótolhatn, mert nem adhatott a mai nemzedék az ömnetagadásnak, passiv ellenállásnak és a hazafiai szenvedéseknek oly utánozhatlan példát és nekünk e nagy időnk harezából nem maradt egyéb osztályrésznél, mint az újjáéledés korszakában nemzeti életünk hajnalhasadása, a magyar nép szívében ültetett zsenge csemetéknek nagy és terelbelyes fáva való nevelésének gondja.

Ezen agg kor zsenge eseményeje ma már gyümölcsöző.

Minden igaz magyar szív óhajátása szerint hazafias verejtékünkkel termékenyített, erős akaratunkkal minden külső káros behatás ellen immunizált drága honi talajon mind újabb és újabb hajtásoknak növesztő, erőteljes növényynyé fejlődő fa — a magyar nemzeti kultúra.

1848. márczius 15-ének emléke halhatatlan, akkor nyertek tetet a szabadság eszméjének igéi, százzsorra, ezerszorra halhatatlanabban a sajtószabadság proklamálásával, ezzel vált csak lehetővé nemzeti nyelvünk és irodalmunknak művelése.

1848. márczius 15-ike tehát sarkpont a nemzeti életben, mert ez adta meg a teljeslős lehetőségét a nemzeti napzsámra látnoki íhlettel megírt mondatának: hogy Magyarország nem volt, hanem lesz.

Tagadhatlan, hogy korunkat jellemzi az anyagság,

maznak most belőle. Persze, hogy ennek csak látszólagos az eredménye, hiszen az oláh gyerek, ha az iskolában tanul is magyarul, ettől ugyan meg nem magyarosodik. Értik meg a dolgot. Nem annyira az oláhok magyarosítása a feladat, mint inkább a magyarságnak az előlaphoz való megmentése. Enniban az előlaphozadósában — mondja Kossuth egyebek között — organikus betegség látok. Beteg a szív annak a népnék. Nem magyar vért tart liktétesben, az hogy veszendőben van nála a „faji önérték”, s mert a dolog ekként látom, azon nézetben vagyok, hogy csak úgy lehet a dolog segíteni, ha az előlaphozott lakosság jobbtétére iparkodunk hatni; de oly módon, hogy ez a jobbtét a kivételközött magyar nemzetiség újból felvételével álljon kapcsolatban, miszerint a visszamagyarosított oláh-magyar magát házilag, családilag, társadalmilag mint magyar, előnyben érezze oláh szomszédjához képest. Szóval, annak látom szükségét, hogy mindennél, a mi a veszni indult magyar nemzetiség feltartására, s az elvesztettek visszacszerésére megkísérletük, a nép anyagi érdeke használtassék emeltyltnék. En nem hiszem, hogy más úton boldogulni lehessen.”

Nos, a mi lapunk is egyre azt bizonyítja, hogy a F. M. K. E. is tévton jár, a mikor csak az óvodákba, népiskolákba veti teljes reményét és bizalmát.

Turóc-zvármegye egészségügye.

(Dr. Haas Jakab Turóc-zvármegye főorvosának évi jelentése az 1900. évről.)

A közegészség állapota a megelőző évhez képest nem rosszabbodott; a közegészségi viszonyok általában kielégítők voltak. A fertőző betegségek közül járványos jellegű csak a kanyaró tört. A halalozi arány is elégséges volt. A heveny fertőző kórok közül előfordultak: a) *Vörheny* 2 járásban, 14 községben 14574 lakossal; megbetegedett egy férfi és 72 gyermek, összesen 73; meggyógyult egy férfi és 48 gyermek, összesen 49; meghalt 24 gyermek. b) *Kanyaró* 2 járásban, 26 községben 22316 lakossal; megbetegedett egy nő és 203 gyermek, összesen 204; meggyógyult 1 nő és 159 gyermek, összesen 160; meghalt 38 gyermek, ápolás alatt maradt 6 gyermek. c) *Hálygasz hímlo*, bárányhímlo és hímlocs 2 járásban, 6 községben 10580 lakossal; megbetegedett 25, meggyógyult 24, meghalt 1, a ki nem volt beolva. d) *Hasi hagnyás* 2 járásban, 12 községben 15355 lakossal; megbetegedett 13 férfi, 1 nő és 21 gyermek, összesen 41; meggyógyult 12 férfi, 6 nő és 15 gyermek, összesen 33; meghalt 1 férfi, 1 nő és 4 gyermek, összesen 6; ápolás alatt maradt 2 gyermek. e) *Hághurvt* 2 járásban, 7 községben 5199 lakossal; megbetegedett 26 gyermek, meggyógyult 17, meghalt 9. f) *Vérhas* 2 járásban, 3 községben 1574 lakossal; megbetegedett 1 nő és 24 gyermek, összesen 25; meggyógyult 1 nő és 2 gyermek, meghalt 2 gyermek. g) *Trachoma* 2 járásban, 10 községben 11497 lakossal; megbetegedett összesen 409 felnőtt és 53 gyermek; meggyógyult 49 felnőtt és 33 gyermek; gyógykezelés alatt maradt 360 felnőtt és 20 gyermek. Vriczko községben a znoivarjalai kórovis gyógykezelési a trachomások betegetek, mely működésért az államot 1000 kor. évi jutalomdíjat kap. A többi községben lévő trachomások gyógykezelésével az illető kórovisok bizattak meg, ezek azonban csak időnként részesülnek az állami jutalomdíjban.

Különben a heveny fertőző kóroknál mindenütt a kellő óvo- és gyógyintézkedések lehetőség szerint foganatosítottak.

Pajkások nincsenek, kivéve a trachomát, mely különösen a német községben, mint Vriczkon, Szklennón, Felső-Stubnyán, Also- és Felső-Turcséken, Briesztzyan és Hadighán uralkodik nagyobb mérvben. Ennek oka, az hogy ezen község lakói mint mezei munkások nyáron az Alhóldón, a trachomával fertőzött községben dolgoznak. Az okok, melyek miatt a betegség

mely az eszményeket mindinkább háttérbe szorítja, mely önmagát állítja a nemzeti boldogulás egyedüli eszközeül.

Meg nem dönthető a tény, hogy gazdag és mely anyagi alapokon álló nemzetek fennállása biztos a jelenben, de erős hitem az, hogy idealismus nélkül nagy tettekre képtelenek azok.

Avagy nem tanított-e erre szabadságharunk, mely anyagi szükülőkés közepette fenkült eszmét hirdett, hadakat toborzott és seregeket vert?

Avagy az éhnyomatás korszaka, a mely nemzeti érzéstinket megacélozta?

Eleszték azért az eszmények örök lángját, mert ennek világánál termettek irodalmunknak romekai, a hazai kultúrának legszebb virágai.

Ne feledkezzünk meg a létért folytatott anyagi küzdelmeink közepette az idealismusnak ápolásáról, mert kompozitla lelkek előtt közönysen, előttem szent a haz.

Csak a mindennapi élet szaklájáról megztisztulva ismételhetjük a különök szép szavai: „Még jönni fog, még jönni kell egy kornak, mely után epedez százerek ajka.”

A mi ajkainkon is, ez ünnepléses alkalom adtán buzgó fohász fakadjon, ha a multak emlékein elmerengve, képzelletünknek szármány egy eszményi világba emelkedünk és a fohász nem lehet más, mint az, hogy éljen az eszményekért küzdött hősöknek emléke, vele ez a drága magyar haza!

kürtása a fenti német községben igen nehéz, a következőkben rejlenek:

a) A lakosság paratlan irtózsája a rendes gyógykezeléstől és a tisztaságtól.

b) Az ottani lakosság lakásvizonyai egészségügyi tekintetben oly kedvezőtlenek, hogy azok a betegség létrejöttét s rosszabbodását elősegítik, gyógyítást pedig nagy mértékben megnehezítik. Vriczkon nincs kémény, miért is a füst betölti a lakohelyül szolgáló helyiségeket. Egy szobában 20—40-en laknak, legtöbnyire kisebb hazi állattal társaságban. Az egy szobában lakóknak rendszeren egy közös türközőjük van.

c) Sok esetben a „gyógyultak visszakapják a bajt, mert úgy otthon, mint nyári mezei elfoglaltságuk alkalmával a lakozókat tömegesen használják, s így az új fertőzések és visszaesések igen gyakoriak.

A *roncsolt toroklók* előfordult 2 járásban, 16 községben 18901 lakossal. Megbetegedett 68 gyermek, meggyógyult 39, meghalt 29. A gyógyszerem sok esetben, kivált a betegség kezdetén, jó sikerrel alkalmaztattott. Egyébirant az előirt óvintézkedések megtették.

A hímlooltas és újraoltas jó eredménnyel fogatosítottak; ugyanis a tulajdonképeni hólyagos hímlo csak 3 esetben fordult elő; az 1. c) pont alatt leirt 25 hímloest között 22 részint bárányhímlo, részint hímloest volt. A mult 1900. évben jó sikerrel beolított 1686, s újra oltatott 963 egyn.

A gyermekek egészségii ápolása és nevezetesen a 7 éven aluli gyermekek orvosi segélyezéséről szomorú adatok allanak rendelkezésünkre; az 1876. évi XIV. t. cz. 20. §-a értelmében történendő elmarasztalások vajmi kevés esetben hajthatók vegre, mert a szegény emberek azzal mentik mulasztásukat, hogy nem volt módjukban orvosért alkalmatlanságot küldeni, a szolgabírák pedig tudva azt, hogy ezen mulasztással terhelt szülők nagy részének betető falatjuk is alig van a büntetésüket az Istentől amúty is elvettek azzal, hogy gyermekek meghalt, könyöröltséggel élen marasztalják őket.

Az előirt egészségügyi vizsgálatok jó eredménnyel fogatosítottak.

A közegészségi kórok beosztása, illetőleg alakítása új alapon nem eszközöltetett. Megyénkben 1878. év óta het kórovisi állás be van töltve, egy pedig megüresedett. A kórovisok illetményei a községi előjárások által pontosan szolgáltak ki.

Megyénkben 37 oklevéles baba; ezek közül 14 szabályszerűen megvalasztott községi baba, a kik az illető községtől némi díjazásban részesülnek. Halottkém minden községben van.

A gyógyszerárak száma nem szaporodott. Megyénk területén van 5 gyógyszerter. Az orvosok létszámában sincs emelkedés. Van ugyanis 1 varmegyei főorvos, 2 járosorvos, 6 kórovis, 2 pályaoorvos (Rutkán), 1 furdoorvos (Stubnyatúrődében) és 3 magánorvos. (A magánorvosok száma Turóc-zst.-Mártonban újév óta egygyel szaporodott. Szerk.)

Levelezés.

Márczius 15. díke Tarnón.

Csakis kötelességet teljesít a tanító akkor, ha népszemleli jólétének előmozdítására, szive nemesítésére, a tehetségeiben álló eszközöket igazsággal felhasználja.

E nemes cél szolgálatában álló egyik eszköz: a dalárda.

Hogy mily öröme szolgál szép eredményeket lehet elérni től ifjainkkal, rövid ítteltem alatt szerzett tapasztalatok, de leginkább a márczius 15-iki eredmény a legkedvezőbb bizonyítják.

Az általam szervezett 48 tagú daloskör márczius idusan lépett fel először a nyilvánosság előtt. Az ünneplés a Himnuszban három szóval anna enklésével kezdődött, mit a nemzeti ünnepléj méltatása követett, — magyarul a tanítót, mit Jeszenszky József től nyelven tolmácsoló s Herte Herlendy indultaj, a Szózatot és több népdalt enekelt a daloskör harmashangban.

Az ünnepléj folyotta után a szünni nem akáro kelkes hangulat táncban nyert kifejezést s betetőzést. Tarnó, 1901. márczius 17-én.

Ádám János.

Öszinte örömmel adunk hírt a tarnói lelkes mozgalomról, mely e nemesi községben oly szépen megnyilvánult. Deseretter szolgál az Adam Janos állami tanítónak, da annak a lelkes Daloskörnek is, a melynek tagjai éppen márczius hó 15-én, ezen hazafias emlékü napon mutattak be először faradozusuk gyümölcsét.

Szerk.

Vriczkon, 1901. márcz. 19-én.

Tekintetes Szerkesztőség!

Ezennel van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy Vriczkon is megindult a hóolvasás s bár ez csak a talacsonyabb részekre vonatkozik és mégis a maskülöben jelentékeny Vricza patak olyan merveket kezd oldani, hogy kétségbe ejti a falu lakosságát. Mi lesz majd akkor, ha az öreg »Klak« is átmelegszik a márczius nap hevtől, nem tudom, mivel hogy annak a hazát 1 1/2 méternyi magas borétejt borítja. Nem tartom fölöslegesnek e helyüty figyelmeztetni az alsó Vricza partján fekvő községek lakóit és azok előjáróit arra, hogy az óvintézkedésekről eleve gondoskodjanak, nehogy őket az erős esű vízaramlat késületlenül meglepje.

Egyuttal közölni bátorodom, hogy a nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. Miniszter Úr Önagyméltósága Vriczkon a m. é. november hó 1-től f. é. márczius hó 5-ig tartó karonfőnyomatot méltóztatott szervezni. Ezen tanfolyam már befejeztetett s 12 iju

biztos kenyérkeresetre lét kiképezve. Illonek tartom, hogy az erdekeltek, valamint a község előjárósága nevében is mély halat és köszönetet nyilvánítsak mindazonoknak, a kik ezen hasznos intézmény létrehozásában faradoztak, kerve őket, hogy pártoló kezüket jövrre se vonják el tőlük.

Vriczko község népe méltó erre, mert nemcsak paratlan szorgalmával és kitartó munkásságával hazánara valik hazájának, de mint jó hazafi is szamat tesz. Tudjuk, hogy »panslavizmus« oecánjában élünk s nem egyszer kísérletet tettek már velők, hogy a panslav eszmék szolgálatába álljanak. Amde ok nem tanorodtak meg s dacára német származásuknak magyar hazájukhoz hűk maradtak, miért is méltan megérdemlik, hogy őket a magyar haza saját gyerekeiket kebelele szorítsa s mostoha sorsukban segítse és pártfogolja.

Maradtam tisztelettel

Zsuda Antal.

HIREINK.

A nemzeti ünnepl.

A turóc-zst.-mártoni áll. iskolákban az idén is rendkívül sikerült ünnepléjvel emlékeztet meg a nagy nemzeti napról, s az ünnepléj fenyontja *Boldis* igazgatóknak kiválóan szép beszéde volt, amelynek különösen a klasszikus ókorból vett hasonlatát, az Epaminondas és Kossuth között vont öletes párhuzam megemlítendők. A hazafias dalokat (»Hymnus«, »Nemzeti dal«, »Régi magyar induló«, »Csatában«, zenéje Boldistól és a »Szózat«) szépen adta elő az iskolák hatalmas vegyeskara, úgy szintén a szavalatok is igen hatásosak voltak. Szavaltak a következők tanulók: *Kaldorits B.* »Nemzeti dal«, *Gescheidt Alfréd* »Előre«, *Weiss Leo* »Kertész János«, *Kik voltak a honvedek?«, Matula »Csatában«, Balzsanka Kornélia, Hevete Gizella, Fischer Irén, Janthó Ella, Kertész Ella, Obuch Emilia és *Luzsneska Irén* »A haza«. Farkas Imrenek »A vén cigány« cz. költeményét, *Boldis J.* igazgatóknak melodramai zenekísérete mellett *Eichner* Zsigmond tanár szavaltta el igen szép és hatásos előadashan. A nagy tornaterem megtelt az ünneplő közsöngéj, amelynek soráiban ott láttuk *Berecz Gyula* kir tanfelügyelőt, *Hevete Miklós* kir. ítéletábrábróit, *Dr. Lehotzky Antal* orsz. képviselőt, *Zathureczy Tamás* árvaszéki előnök stb. és igen sok helyet.*

Márczius 15-dike Rutkán.

Nagyszámú lelkes közsöngéből volt annak a szép hazafias ünnepléjnek résztvevője, tanuja, melyet f. év és hó 15-én a rutkai olvasókör rendezett. Jelen voltak azon nemcsak a helybeliek, hanem a vidékiek is sokan s mindannyian sziveikben a hazaszeretet szent érzelmével, lélekbén egybeforrva méltóan ünnepeleek meg szabadságharunk nagy napjának évfordulóját. Az idő gyorsan halad tova, évek evék után rohannak, az emberi elme gyengeségénél fogva feledésbe megy sok minden s ha e felett gondolkodunk s látjuk mint gyül össze évről évre a hálás nemzedék márczius 15-ikét megünnepelni, önkénytelenül is az égre tekintünk, aldjuk a mindenség Urát, a magyarok hatalmas Istenét, ki nem hagyott el minket soha, ki a legmélyebb hála érzelmét tapalja bennünk azok iránt, kik ezeltől 53 esztendővel az 6 sagedelmével oszadamba menő dolgokat műveltek, kiknek jelenlegi jólétünk és boldogságunk köszönjük. Sokszor nyílt a rutkaiaknak is ajukuk hála imára, minden évben megemlékeztek e nagy napon szabadságharunk eseményeiről s azok hőiseinek tetteiről, megemlékeztek ez évben is és pedig az előbbieknél sokkal fényesebb módon. Az ünnepléj beszéd, szavalatok, ének- és zenedarabokból állott. *Záborzky Ottó* lendületes beszédben fejtette ki a nap jelentőségét. *Morán* János hévvel s kiválóan szép hangléjtéssel szavalt el *Inczydy* »Márczius 15.« című költeményét. A férfies vegyeskar versenyeztek a szebbnél-szebb magyar dalok előadásában, mely újlag *Paulinyi Gábor* karmester faradatlanul munkásságot bizonyítja. Az ünnepléj kimagasló pontját kepezte *Petőfi Sándor* »Nemzeti dal« című költeményének elszalvasa és enklésle. *Pábilás László* oly igazi magyar tüzessel s oly szépen szavaltta el e költemény, miylet halanunk a ritkaságok közé tartozik. A nagy hatást keltő szavaltat olyan nyomban követte az ének, melyet a főmühelyi zenekar kísérete mellett a férfies vegyeskar együttiesen enekelt. Az énekszamokat a közsöngéj kivanságára majdnem mind meg kellett ismetelni. A lelkesedés oly nagy volt, hogy a közsöngéj a tárgysorozat utolsó pontját a »Szózat«-ot a Daloskörrel együtt enekelte. Öszinte örömet kellett a Dalosör tagjaiban, hogy estélyükön Körmeözbanjáról is többen vettek részt.

Márczius 15-ének megünnepeltetése Also-Turcséken.

Eze hazafias ünnepléj megülte Also-Turcséken, e kis községben, e német ajku lakosság kebeleben, valóban szamba vevő egy esemény, megbecsülendő hazafias egy tett. Tudva levő dolog, hogy a felső- és alsó-turcséki, nem különben a janoshgyei csekély száma, de annál kellesőbb hazafialkó álló intelligencia egy Magyar Olvasókörben tömörült, a hol találkozoza a napi munka faradalmait kipihenni és barátságos eszmecseré, a lapok olvassása s egyéb szórakozás által felüdülni szokott. E hó folyamán tartott egyik tanácskozásnyban elhatároztak, hogy márczius 15-ét egy hazafias ünnepléjvel ilik meg. A megpendített eszme lelkesen felkaroltatván csakhamar összalítottott a megtartandó ünnepléj sorrendjét. A turcséki völyz zord és még teljesen lelt időjárásával számolva, az ünnepléj két önálló mozzanatban

lett megtartva, a mennyiben ki lett mondva, hogy az ünneplő a honvédszobornál — tehát a szabadban — fog lefolyni. Miután tehát az ünnepi nap még del-
előltje folyamán gyönyörű koszorúkat felidézett a honvédszobornál, csakhamar delután kivonult nemzeti zászlók alatt Petrich Jánosé és ferje áll. tanítók vezetése mellett a nagyszámú tanuló ifjúság a turcseki völgy eme magas szoros díszéhez. Az ifjú nemzedék seregéhez hozzászalkozott Skrbek Károly körmöczi városi erdész elsőnöke alatt a Magyar Olvasókör ez időben szabad többi tagja, nemkülömben a vendégre meghívott Psozka Ferenc körmöczi bányai áll. főfelügyelő tanár. A tanulmányosság em. ünneplője körültekintően folyt le. A Hymnus elnevelése után a honvédszobor alján felhangzott egy ifjúság ajkán Petőfi »Talpra Magyarok« című költeménye, még pedig meglepő tisztá magyar kiejtéssel. A kis szónok neve Krajcs Alajos. Minden szóta közben valahányszor a szavaló teli torokkal hangzott, hogy »rabok tovább nem leszünk« közbeszólt az egész ifjúság dala ismételve a fenti refrainszerű mondatot. Ungancsak egyenesen szava bizonyos Pittner Tamás tanuló (turcseki ösvádék). Négy szavaltat és számos hazafias dal elnevelése után Petrich János áll. tanító, s a Magyar Olvasókör lelkes titkárnak hazafias beszéde zárta be az ünnepet. A zárt szűk völgyben, csakhamar alkonyodni kezdett és a közelébe főtéség beköszöntével az egész Turcsek falu népe sürögölőn s mozgolódn kezdett. A napszakmukat végzett főtöltek díszüket veték fel és az Olvasókör helyiségének a homlokán kitűzött szép transparent alatt, (ország-címere, éljen a haza! felirattal) kezdek gyülekezni. A mint a parancsszóra a kürt megszóltat, meggyújtott a tömérédek fáklya s a falu képe a langfényben visszatükröződött. Erre megindult a menet, az impozáns nagy néptömeg a honvédszoborhoz, melynek két oldalán felgyújtott petróleumban azaitól hatalmas két főtűszopordombvibeigittotta magas langoszlopokban a gyönyörű völgyet. Tagadhatatlan megkapó egy jelenet. Az egyszerű de magasos ünneplő Hymnus elnevelésével vette kezdetét, mire Psozka Ferenc rövid szavakban ecsetelte márczius 15-ének jelentőségét és a népek megmagyarázta az egykori a földesuradalai való jobbágyi és urbéri szomorú kapcsolatait. A Szózat elhangzása után visszavonult az ünneplő község a Kör helyiségébe, a hol az intelligencia kedélyes hölgytársaságban egy néhány órát még eljött, fentől hangulatban szétosztott a társaság lelkesen tűntette Psozka tanár mellett, a ki tudvaleg a turcseki emléket kezdeményezte.

Márczius 15-ike Liptó-Szt.-Miklóson.

Mint levezünk írja, a »Magyar Társalgókör« az idén is ünnepl. Az alkalmi felolvasást Orbán Nándor tanár tartotta, Kolombán Lajos tanár alkalmi költeményt szavalt nagy hatással. A volt dal-egylet tagjai Besztercey György zenetanár vezetése alatt a »Hymnus« és a »Nemzeti dal« énekelte el zenekísérettel. A program minden pontját lelkesen megjelénzték. Ezután társasvacsora volt, melyen Istvánfy Gyula tanár mondta el a hivatalos pohárköszöntőt.

— **Beszámoló.** Justh Ferenc orsz. képviselő f. évi április hó 8-án delután 2 órakor Stubnyafürdőn tartja meg beszámoló beszédét. Elhöz a meghívók e napokban adatnak ki. Ezt Akantisz Rezső, Kontsek György, Keviczky Imre, Somogyi Géza, Velits György, Dr. Boros Béla, Roth Emil, Kohn Jakab, Spitz Gusztáv, Lieskó János pandúr, Skrbek Károly, Rosza János, Vladár Károly, Pálesch János, Francziszczay Lajos és Marek András írták alá.

— **Személyi hírek.** Ifj. Justh György Turóczvármegye főispánja egész családjal együtt pestmegyei rokonainak látogatására Domonyba utaztak. Főispánunk néhány nap tartózkodás után székhelyére visszatért. — Dr. Lehotzky Antal fővárosi ügyvéd, a szucsányi választó kerület orsz. képviselője több nap választói körében Turócz-Szt.-Mártonban tartózkodott s innen a mult héten szerdán Budapestre visszatartott.

— **Színház.** Kunhelyi Miklós a szepesi színi kerület igazgatója ma kezdette meg az itteni előadásait. A mikor e sorokat írjuk még nem számoltunk be az eredményről. Azonban a társulat jó hímnye, nagy személyzet, saját zenekara arra engednek következtetni, hogy Kunhelyi társulatával hivatott művelője a magyar színháznak s mint ilyen szívesen üdvözöljük és a közönségnek is a legmelegebben ajánljuk. Az előadások állandóan a tornacsarnokban fognak megtartatni.

— **Kinevezés és megbízás.** A kereskedelmi min. kir. miniszter Radány Armin lipót-szt.-miklósi kazánvizsgáló biztosi ipari segédfelügyelővé nevezte ki; Péterffy Zoltán ipartűzfelügyelőt Nyitra-, Trencsén-, Pozsony és Turóczvármegyéket valamint Pozsony város kerületére a pozsonyi; Hóór Géza ipari segédfelügyelőt pedig Arva-, Bars-, Hont-, Liptó-, Nográd és Zólyomvármegyéket valamint Semec- és Bélabánya városok kerületére a besztercebányai ipari kerület vezetésére bizta meg.

— **Selyemtenyészés Turóczban.** Erdékes kísérletnek nézünk előbe, mely azt lesz hivatva előidőni, hogy Turóczvármegyében lehetne-e a selyemhernyó tenyésztés meghonosítani. Bertsch Otto, a znióváraljai állami tanító képezde gazdasági szaktanára vette föl ezt az eszmét a lapunkban megjelent azon cikkelynek hatása alatt, a melyben az utak mentének befásítását szorgalmaztuk és a melyre vonatkozólag nevezett tanár már számunkban mondja el véleményét. Ennek alapján Bertsch tanár a vármegyei kir. tanfelügyelő útján az országos selyemtenyészési meghatalmazozthoz fordult a kitől a kir. tan-

felügyelő a következő választ nyerte. »Vonatkozással f. évi 551 szám alatt kelt nagybányai átirattal, a midőn szives jóindulattal selyemtenyészéstünk ügye iránt a legmelegebben közlődném, öszintén be kell vallanom, hogy nem gondoltam, miszerint Turóczvármegyeben a selyemtenyészést meghonosítani lehetne, a vármegye éjszaki fekvésénél fogva. Nagyszámúak szives jóindulata az ügy iránt azonban kötelességem teszi, hogy próbát tegyek és így azt hiszem, hogy mielőtt további lépéseket tenném, legelőszérlebb lenne a tenyésztést az idén megkísérteni. Miért is nemcsak hogy megfogom küldeni Bertsch Ottó tanár ur kívánsága szerint a szükséges pozt, de ellenőrzétni is fogom a tenyésztéseket, hogy egyáltalán láthatóak, lehetne-e valamit tenni. Ha aztán a körülmények csakugyan alkalmasnak mutatkoznak, a legnagyobb örömmel fogjuk a dolgot felkarolni. Nagyszámú szives támogatásnak reményében. Fogadják Nagyszámú kiváló biztelteltem öszinte nyilatvását. Szegvár, 1901. márczius hó 13. Bésztercy.« Eldígit pulatolodásán szorint Kis-Csepényben van több operfa. Itt kelte lenne tehát a kísérletet megkezdni, mi ha sikerülne első sorban is az operfának meghonosítását kellene eszközölni. Ebben a munkában a gazdasági ismételő iskolák is kivennék a maguk részét. Valamint egy földművelésügyi min. kir. Miniszternek támogatására is számbatartok. Minthogy pedig minden oly törekvést, a mely hivatva lenne néptünk jövedelmét forrását emelni a legmelegebben kívánunk felkarolni, élénk figyelemmel fogjuk kísérni a kezdeményező munklatot, mely ha sikerül sok szegény családnak nyújthat tisztességes keresetet.

— **Vizsgálat.** Mint znióváraljai levelezők írja, ott a mult napokban tartották meg a vizsgálatot abban a botrányos ügyben, melyet egy csendőr okozott.

— **Miniszteri biztós.** A cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasutnál a miniszteri biztosi teendők ellátására Mándy Lajos miniszteri tanácsos biztós volt. Abonyi Emil pedig a Zólyom-rezó-, Breznóbányai-tiszolczi helyieredekű vasut igazgatóságába nevezte ki.

— **Jelméz-bazár.** Liptó-Szt.-Miklóson, szombaton e hó 16-án — mint levezünk írja — a magyar intelligencia fenyesen sikerült jelméz-bazárt rendezett a »Fekete sas« szálló nagyeremben. A terem gazdagon és izléesen volt felidézve, a szebbnél-szebb sátrakkban pedig még szebb hölgyek árulattak a különféle ételeket és italokat. A hölgyek különféle jelmezekben jelentek meg, mely igazán megkapó látványt nyújtott. A beletű-díj egy korona volt, az ételek és italok elég olcsók; de azért jó üzletet csináltak a kedves elarústók, úgy hogy a jótékony célra szép összeg lesz fordítható Világostá is volt, s a ki a legelőbb levelet kapta, az egy szép virágkosarat nyert. A vásár után tánc következett, mely reggelig tartott.

— **Czigányok terjeszkedése.** Nemcsak Turócz-Szt.-Mártonnak vannak meg a maga cigányai, akik úgy a csendőrségnek, mint a bíróságnak elég gondolatónak. A kiscsepényiek és bodorfalusiak is keservesen panaszokdnak az ottani barna atyafiak terjeszkedése miatt. Nemrég még csak két család lakott a két cigánytelepen. Ma Kis-Csepényben 4, Bodorfalun pedig 3 család lakik, kik a két községnek valóságos rémei. Az asszonyok és leányok napról-napra bejárják a falukat s oly kihívón viselkednek és vakmerően követik az adományokat, hogy a lakosság már félni kezd tőlük. Kivánatos lenne, ha a községi birak figyelemmel kísérnék ezeknek a cigányoknak viselt dolgait és ha nem lenne módjukban csatogolásaikat beszüntetni forduljanak a járási főszolgabíróhoz meg csendőrséghez, a kik bizonyára meg fogják tenni a szükséges intézkedéseket.

— **Az élelmas arvaikak.** Nagyfőttségű és szép jövedelmi forrást biztosító vállalkozás indult meg Arvában Bulla György alispán és társainak kezdeményezésére, a kik a Vág folyón ott, hol az Arva beleszakad, tehát Kralovannál villamoság segítségével továbbítandó, motorikus erő produkálására szolgáló vízművek létesítését vették fel, hogy mintegy 2000—2500 lóerőre tehető vizerőt hasznosíthassák. A víz du-zasztást hatalmas fésűs gáttal akarák elérni s a Vág folyót vasszerkezetű aquaducttal keresztelve 4 kilométer hosszú csatornát építenének. A költségek egy és fél millió koronát igényelnek. Bulla alispán a saját érdekelttsége miatt az ügyet valamely más törvényhatóság első tisztviselőjének delegálása iránt kérelemmel a kereskedelmi miniszterhez terjesztette fel.

— **Nagy tűz Rózsahelyen.** Majdnem végzetéssé válhatott tűz ütött ki kedden deléltől Rózsahelyen a fonógárban. Csupán a gyorsan keznel levő gyári tűzoltóságnak köszönhető, hogy nagyobb katasztrófa nem következett be. A kar így is tekintélyes, mert a fonózásiyi második emeletlen levő gépezetek és az épület tetőzete teljesen leégett. A gyári tűzoltóság buzgalmaról, melyet Jolesch Gyula vezérigazgató vezetett, nagy elismeréssel emlékezik meg levezünk. Daczára a nagyobb pusztulásnak a gyár üzemelt folytatja.

— **Iskolaépítés.** Egy hosszan húzódnó ügyet sikerült végre befejezéshez juttatni. Vrizckón, hol a kincstár már ezeltől 25 esztendővel telket vásárolt az állami iskola céljaira, de efelelte a vételért kifizetni még ezen éven diszes új iskolaépület fog fel emeltetni három tanítói lakással és egy tanteremmel. Vrizckón ily módon alighanem már a jövő tanítási évtől kezdve 3 tanerő fog működni. Az építés költségeire 25.600 korona van engedélyezve.

— **Priekapon f. hó 18-án »Priekopa és Vidöke gazdasági foggyasztási és értékesítő szövetkezet« név alatt egyesület alakult, melynek célja, hogy a helybeli és**

vidéki tagjait olcsó és jó minőségű háztartási és gazdasági cikkekkel ellássa, termékek eladását közvetítse és a takarékosági hajlam emelése mellett értékes-fejlesztés. A szövetkezet a *Magyar Gazdasági Szövetkezet* »Hanyga« névű központi foggyasztási és értékesítő szövetkezetébe lépett be. Tagjainak száma 120, kik 5000 koronát írtak alá. Egy üzletész 10 korona. A taggyűlési folyamataiban van. Elnöke Keviczky Kálmán, örjegyző.

— **A sorozás a turócz-szent-mártoni—blatnicai járásban a mult héten folyt le.** A három korosztályból 507-nek kellett volna állítást alá kerülőnie. Ezek közül távol volt azonban 207 részint Oroszországban, részint Amerikában. Távol maradási csak 41 igazolta. Besoroztatott 101. — A znió-mosóczi járásban 270 hadköteles lett előállítva, a kik közül 125 lett besorozva.

— **Nyilvános köszönet.** A F. V. K. E. Turóczvármegyei Valasztmánya által f. évi február hó 16-án rendezett mulatság tisztá jövedelméhez utólag még adakoztak: Ifj. Justh György 10 kor, Révay Miklós 10 kor és Dr. Szolárik Vilmos 6 koronát. Fogadják a Valasztmány nevében hálás köszönetemet. Erdődi György, pénztáros.

— **Protestans egyházi szervezkedés Ruttkán.** Mint Ruttkáról írják ott mozgalom indult meg arra, hogy magyar protestáns egyházoközséget szervezzenek. Ruttkán, hol jelenleg mintegy 1200 protestans vallású lélek van, szükségesnek tartják, hogy a magyar ajkú lakosság igényei is kielégítést nyerjenek a mi-ben eddig nem volt részük, mert ott az evangélikus isteni tiszteletek tisztán lét nyelven tartattak. A mozgalmat élénk figyelemmel kísérik s annak sikeréről időnkint beszámolunk.

— **Hazafiatlan tanuló.** A turócz-szt.-mártoni áll. iskolában megtartott szép nemzeti emlékműnek szomorú epilógusa van. Megemeltük lapunk mult számában, hogy egy önmagáról megfélekedezett fia (a kinek apja, mellesleg mondva, megyebeli magyar némes ember volt!) »rongynak« nevezte el a nemzeti színt kökardát, most meg hozzátehetjük, hogy az égen ügyben folytatott vizsgálat alkalmával meg egy másik ifiós fiu akadt, a ki nyomban a szép ünneplés után kökardját az utca sarába dobta és ezt másnap tanulóársainak is elmondotta. Ime, ezek a gyűlölcsei annak a kárhozatos tevékenységnek, amelyek már a serdülő gyermekek tisztá lelkét is megeméltetve a nemzetiségiek sajtójukban, ünnepeiken, családi körökben kifejtették. A magyar nemzetiség színek öcsárlásának, sárba tiprásának nem is a magyar gyűlölet, hanem a haza megvetése a forrása s szinte itörünk attól a gondolatól, hogy válságos nehéz időkben a haza esetleg ilyen ifjak védelmére is lesz bízva! A tanári karnak ez ügyben hozott határozatáról ezuttal még nem adhatunk hírt, mivel az csak a felsőbb hatóság megerősítése után lép hatályba.

— **Tanulmányi kirándulás.** A helybeli áll. felsőkoreskedelmi iskola 27 növendéke az igazgató és négy tanár vezetése alatt e hó 28-án este indul el tanulmányi útjára: Bécsbe-, Triestbe-, Velenczébe-, Fiuméba és — visszajövet — Budapestre, a honnan, az eddigi megállapodások szerint, hűsvétőlthün érkeznek vissza. Miután a kirándulásban lapunk főmunkatársa is részt vesz, ez érdekesnek ígérkező kirándulásról részletes tudósítást fogunk közölni.

— **Személyi hírek.** Darányi földmívelésügyi miniszter köszönetét és elismerését nyilatvította Mauthner Ödön és cs. kir. udvari magkeserődnök azon hazafias tevékenységéért és közreműködéséért, melyet a párisi nemzetközi kiállítás magyar osztálya sikerének biztosítása érdekében kifejtett. Fiat, Mauthner Alfrédet pedig Ö Férdekbe ugyancsak a párisi kiállítás magyar osztályán kifejtett ügybuzgó tevékenységéért az arany érdemkeresztel tüntette ki. A fiatal, alig 23 éves képzett és türeklő kereskedő valóban rászolgált a kitüntetésre, mert a kertészeti kiállítás rendezésében — ami oly fenyesen sikerült — nagy része volt. Szívből gratulálunk az apának a fiához; mert a kitüntetés fenyessége reasugárzik az apára is, ki mindkét fiát úgy nevelte, hogy ök is díszre fognak válni a hazai kereskedelmnek.

— **A Flóra» műkertészet Zólyom-Radványban ajáni frissen vágott rózsavirágot minden szímben közte Márcsiál Niel, Gloire de Dijon, Kaiserin Augusta, Mme Caroline Testont s.b. d'ja 18 fillér, 100 db. 16 kor. A megrendelés kérétni melibb megteenni mivel a hűsvétőlthün alatt csak valószínűség szerint felt fognak szaporodni, nehogy az expediatásban fenakadás történjék. Érdemes az ünnepek alatt a rózsaházat megtekinteni, a hol 1000 db. rózsafa virít. De azért is mivel ilyen hó rózsavirág termést a virágkedvelőek alig látott. Mindenki szívesen látott vendége a Flóra műkertészetnek.**

— **A Réthy-főle» pemelőti czukorka a leghatásosabb szer mindennemű köhögés és rekedség ellen. Számlátlan elismeréssel bizonyítja, hogy a kitűnő alkotásokról készült, kellemes ízt czukorka kiváló tulajdonságainál fogva a legjobb eredményre használtatik. Dobozoncson 60 fillérről kapható mindennél. Megrendelhető a kőszöbött. Réthy Béla győzsertárában B.-Csabán is, ki 5 dobozt bérmentve küll 3 kor-ért.**

— **Olvasóink figyelmébe.** *Friedmann Mór* gyógyszerész győgytárában Ruttkán kaphatók igen előnyös árak mellett: szájviz, kis palackja 1 K. 10 f.; valódi ége mandula korpa szappan; széplő élelmi arckenök higanykészítmény nélkül, továbbá igen szép s finom málnaszörp, kilogrammja 1 K. 90 f. E készítményekre, mint nevezett gyógyszerész saját készítményeire, s mint olyanokra, a melyek az egészségügyi követelvényekre való tekintettel készíttetnek, — felhívjuk t. olvasóközönségünk figyelmét. Megrendeléseket legelőszérlebb közvetlenül eszközölni. A megrendelt cikkek azonnal szállítatnak s a megrendelő érdekeit szem előtt tartatnak.

